

ДІЛО

Видавничі Спілка „Діло“.

ВОЕННІ КОМУНІКАТИ

**ЗВІДМОЛЕНЕ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 16 падолиста**

ВІНА З ІТАЛІЄЮ.

В дільності Північні, перед лагунами Венеції відбувалася битва терену, при чому підійшло близько 1000 військ. В долині Бренти п. і к. війска отримали вісімнадцять Чімоні та горби по обох сторонах з місцевості. Також на півн. схід від Асіяго вновь утратили кілька захопленої борони та присік становищ.

**ЗВІДМОЛЕНЕ ГОЛОВНОЮ НІМЕЦЬКОЮ КВАТРИРИ
з 16 падолиста.**

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Огнєві боротьба вчора рано у флямандській Фронті, боротьба зводжів Альє та на західній березі Мози зводжів ск. Французькі військи, які в ранішній час відступили зі всією місцевості. Також на півн. схід від Асіяго вновь утратили кілька захопленої борони та присік становищ.

Через цілій день боявся діяльність у всіх роках була слаба. Вечером оживила ся під Київом та на півдні від St. Quentin.

В 9. с. м. противники наші у воздушній боротьбі й від охоронного огня втратили 24 літаки. В'єнський Буклер відніс 26 воздушну біду, підпор. Бонгард 23.

На східній фронті нічого особливого.

Македонський фронт: Ми обсадили становища опорожнених Французами на півдні від озера Огріда.

ІТАЛІЙСКИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Наші війська прорвались вперед на північний пів Галією по обох боках долини Бренти, зокрема кілька гірських становищ Італійців. Клеменс в наших руках. Над долішнім бігом зводжів ся гарячна боротьба. Відділи польськими гонядів, відразу ж західний берег, взяли в полон 1000 Італійців.

З'єднане українських земель.

СТОКГОЛЬМ. (Пресове Бюро УПР.) Угро-
вінський дипломат в Києві:

Українці вважають, що їх вадачую на міжнародній конференції зосінні з'єднані в рамках південної України всіх українських земель,

Зніщеною областю України мусить бути відбудованою коштом воюючих держав. А що на північній конференції будуть рішати ся важні справи, то в такій місці будуть заступники України.

Всіми способами!

Відень, 13 падолиста 1917.

На наїжнім засіданні УПР, передовсім до відомості звідомлене президії про хроніку, вроблені в приводу юголосок про по-
дібнення польського підданства, і висловлені й
заклик до оголінні та енергічній провід, увін-
чаний безперечним, сильним успіхом.

Рівночасно стверджено, що заявка прави-
стю, зłożена в спріві наміреного прилуч-
ення до Австро-Угорщини, не може УПР, заспоко-
їти, вона рішила робити дещо заходи,
оборонити загрожене національне істинова-
ння, право самоозначення українського народу.
УПР, рішила всіми способами, як в парлі-
аментарії, так і під парламентом, поборювати всі
форми.

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАНЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 16, II. поверх.

Кonto пошт. № 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 563.

Рукописні
релакції не збергаються.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 3.60 K.

четвертично 10 -

піврічно 20 -

шілорічно 40 -

у Львові (без доставки):

місячно 3 - K.

четвертично 9 -

піврічно 18 -

шілорічно 36 -

в Німеччині:

піврічно 20 - M.

шілорічно 40 -

За зміну адреси

платиться ся 50 c.

на провінції 14 c.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Львів, 16 падолиста 1917.

Відмовивши з приводу парламентарної дебати в польській справі всікого підліткового року Німцям, Чехам і південним Славянам (в польських очах підлітковий розум має тільки той, хто йде сліпо на шнурку польських забанок). „Nowa Reforma“ пише:

„Що до Українців, то їх становище не могло бути для нікого несподіванкою. Виши воно з їх цілої політичної програми, яку почнуть змінити аж тоді, як переконаються, що стоять супроти довершених фактів. Бодо бе вбити головою в такий мур, який буде відмінний тільки нарисував собі на пляні. Зовсім іншає представляється та операція, коли мур стоять уже готовий і є твердий. Се швидко Українці зрозуміють і тоді прийде час поровувати між ними.“

Шо вихід вихід від польської газети був такий великий політичний розум — гді сказати. Вже не раз різні переможці пробували ставити народи перед „твірдим мур довершених фактів“ — і з того вихід? І що є? І що не шукати далі за примірами, — в самій Польщі мажи міціло в такому „муром“ кілька століть. І доти бики в нього головою, аж сама Польща — розвалилися. Чи польська газета того не розуміє, що коли польська держава взяла, то се тому, бо попередили її упадок кочацькі бунти, Хмельниччина, боротьба з його наступницями, гайдамаччина, які так ослабили Польщу, що вона дезірала до упадку? Тай в утворений для Поляків автономічний Галичині чи „твірдий мур до вершених фактів“ так багато поміг Полякам, чи не вибивали ми в нім що раз нових дір? І парламентарна дебата на яку так гнівається польська газета, була власне доказом, що той мур також все на добре — ваняться.

Нема вихід вихід від польської газети політичного розуму про praeferio, нема і про siuere. Бо коли така легка справа поставити український народ перед „твірдим мур довершених фактів“, замість числити ся в його змаганнях до незалежності, то чому та рецепта має бути добра — тільки що до Українців? В теперішніх часах, коли ідея права самоозначення народів добула таке місце в Інтернаціональній етіці, що навіть наймогучіші сього світу мусить з сим числити ся, — чи се такий великий політичний розум, коли польська газета говорить: Не числити ся в нім, тільки поставити її перед „твірдим мур довершених фактів“! Коли так говорить така Польща, в дійсності залежна від ласки окупантів у теперішності і від торгів на мировій конференції в будущості, — то вужх хтось сильніший подумав, що така рецепта може бути добра також для Поляків!

Коли Поляки апелюють до ідеї права самоозначення народів у своїй справі, то мала дрібка політичного розуму повинна бути заставити не кричіти так цинічно: „Здавати!“ — коли ходить о кого іншого...

Та за те є в польській газеті ширість. Що там всякі ідеї про національну справедливість, право самоозначення народів і т. д.? Дайте нам їх тільки в руки! А ми вже їх присмиримо!

Добра воля поставити ся супроти українського народу в відбудованій Польщі, як ставили ся різні Вишневецькі й Чарнецькі в Польщі минулій, — як бачимо — істине в цілій повноті.

Тільки — обчисліть ся, чи стане сили. Український народ за весь час польського панування давав все докази, що з польською експанією на свої землі не погодить ся і буде боронити ся до останньої каплі крові. Скільки крові по-плило з цього приходу в минувості, знає історія. А що не інакше було б і в будущості, вачинають розуміти навіть посторонні. Якби вдалося з польськими мажерами, котрі в обох царствах є на високих впливових становищах, при мирівних переговорах видати галицьких і холмських Українців під польське

ярмо, то зі Східної Галичини зробиться нова Македонія (1902—1912), в якій плисти муть ріки крові — мимо мира! Так више німецький обсерватор польсько-українських відносин, др. Фельк Шул, і сі його слова повинні бути пересторогою як для осередніх держав так і для Поляків.

Український народ не даст себе здавити.

Українські кандидати

на Установчі Збори.

СТОКГОЛЬМ (Пресове Бюро УПР.) На Україні підготовлюються до виборів на Установчі Збори. Українські партії виставлюють уже кандидатів.

Українська соціяльна демократія ставить у Київі осіх кандидатів: Авдієнко, Атанасович, Винниченко, Веселовський, Вікул, Мартос, Порш, Петлюра, Ткаченко, Шевченко.

Українські соціалісти федеральні й народні соціалісти виступають спільно в отсім кандидатами: Зарудний, Туган-Барановський, Брамсон, Ефремів і Селиковський.

Закриті всіх російських школ прапорщиків.

3 відміном урядівськоти в Києві.

Відень, 14 падолиста 1917.

„Речь“ з дн. 20. н. ст. жовтня повідомляє: Міністер війни приказав таємно же зупинити прийняття до школ для підготовки прапорщиків піхоти.

Всі школи прапорщиків у міру покінчення записаними у них нині юнкерами установленого курсу закриті — з винятком одної з Українізованої школи прапорщиків у гор. Києві, призначеної спеціально для скомплектовання Українців.

Державна Рада.

Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро.

Відень, 16 падолиста 1917.

(Т.к.б) Президент міністрів др Зайдлер заявив, що правительство безповоротно хоче виконати узвалу по ліві що до приняття 70 місяців к.р. на додатки на закупіння для народних і виділових учительів. Правительство телеграфічно видало вказівки красним відомим шкільним, щоб як найскорше доловили матеріял, який мусить бути підготовлено до установлення ключа розподілу. Треба сподіватися, що вступні праці будуть покінчені швидко та що відліт додатку буде виконана в реченні, якого Палата бажає. Правительство предложило краївим представництвам, аби безповоротно ухвалили відповідні принципальні постанови (Гучні олески).

З черги вела Палата дальші наради над предложенем в справі поборювання чахотки північних пологих недуг.

В протягу нарад пос. Лев Левицький обговорює відносини в Галичині. Оліка над хорами на чахотку є в Галичині недостаточна. Рекомендація під тим згадкою конкретна. Однак з огляду на відносини між народностями належить утворити державні уряди олікі та устроїти чим скоріше у віденському університеті курс вищколітніх сестер. До українських сіл можна висилати лише українські сестри.

П. Бобровський заявляє, що держава не була взагалі приготована до такої акції. Правительство долара в третьому році війни признало потребу занять ся цею справою.

Хоча акція спланена, однак належить її понизнати. Про поборювання та лічене чахотки в Га-

Найдешевше жерело

Безплатні інформації: Львів, Словашького ч. 16. II. пов.

Дискусію у цій справі відкрив член управи міської ради п. Ярошевич, який від імені управи звернувся до відкрите наради міських громадських шкіл. З початком цього шкільного року до всіх шкіл у Києві вписалося разом 35 582 дітей, з чого до перших класів українських школ 406, до польських школ 26 дітей. Для зберегення шкільної потреби необхідно відкрити при існуючих школах 17 нових комплектів ро-
дівських шкіл, 15 комплектів українських і 2 нові комплекти при гімназіях початкових школ. Зразу був план відкривати українські школи при гімназіях європейських школах, та відтак рі-
шено, щоби українські школи буди зовсім са-
жестінні, себто для дітей Українів відкрити во-
всім наві школи зі самостійністю нумерацією і
самостійною господарською управою. Потреба
вольської і жідівської школи ще виявиться ся
і справа ся буде розглядати ся на дальших за-
даннях.

Ради, Фещенко Чоповський (укр. с. д.) по-
зичав звідомлене про справу української народної
школи. Справоводство висловлює жалізя про то,
що справа української школи Йшла дуже
задовільно, а'пинила ся, з причини чого був про-
записаний Торгачів час запису дітей, які бажали
вступити до української школи. Й се на думку
справоводства вплинуло на волю родичів, які
бажали пропустити час, записували своїх дітей
до російської школи. Одначе цифра 406 дітей —
говорить п. Фещенко, — не стала діти даль-
ше прибувати до української школи.

Всагалі ж бажані радниками Українів покри-
лися з постановами шкільної комісії. Ріжині
незначні. Найбільша ріжина в сім, що на Ку-
тиші і на Пріорії (передмістя Києва — Ф. К.)
є з Українівованою ні однієї школи. А сі веред-
ність города — говорить п. Фещенко, — чисто
українські. Брак там української школи буде
садити про русифікацію наміри, недостойні
нові думи...

Дальше «забирали голос у цій справі радні:
Щеглов («вільнопарт. русск. група»), Левін (с. д.
ж.), Доротов (с. д.), Добкин (бунд), Масальська
(с. д. б.), Трекін (с. р.), Бутенко (к. д.), Маєв-
ський (укр. с. р.). Й ін., причому не обійтися ся
без лякя антиукраїнських виступів з прави і
лева (Щеглов, Доротов й ін.)

В результаті звідомлене міської управи про
справу школи приймається з деякими по-
правками майже одноголосно.

Принята між ін. поправка в тім, що
терміни: «школа для російських дітей» і «шко-
ла для українських дітей» були змінені на «шко-
ла з російською викладовою мовою» і «школа
з українською викладовою мовою».

НОВИНКИ

Львів, 16. падолиста 1917.

— Засідання У. П. Р. відбудеться вівторок, 20.
с. м. Присутність усіх безумовно конечна. —
Президія.

Ян Яковенка: «А ось, каже, то часом мої
вочки читає». Скорі ж настала свобода, а Й
заше в трохи більше просвічених Українців
на стіні можна було видіти портрет кобзаря пе-
рефрагту царя Миколая II. Хмельницького
зоки багато висказав, хто він — впрочем бачили
в Кіївському камінному на коши в булавою. Генту
Залізняка знають з оповідання більше, як з
книжок.

Всагалі мужик має більше вредженості ім-
перії, чим наш галицький. Сам георгий на слово
не вінчиться ся ні перед ким, кожного уважає
за чоловіка і таку саму віру прикладає до се-
го. І я створений на образ і подобе Боже —
говорить собі мужик, післякоюча ванівську. Не
дуже побожний — перехреститься ся, як треба, і
молитися, але до церкви не раде ходити. А
шілувати попа чи кого небудь в руку — сего
не знає і дуже сміється через те з нашіз.
Не знаючи його ані жандарм (поліцейський), ані
шо прихода по його стороні, то злій, кричить і
всіх і всі

Жідів невідмінно і все очікують того що
щоби їх побудувати як найдешевше, бо то
погане, яке троїть наше життя». Хоча
українські Жіди говорять дуже часто по україн-
ські, звичайно бороду голять, без пісні, так
як не пісні, що се Жід; читають україн-
ські книжки, співають українські пісні; але й
хоча

По революції українське життя прибрало
інший характер, як перше. Огень, що

обезпеки на житті враз з суб-
сікрипцією на 7-му воєнну позицію
с безумовно тільки

Ц. К. Австрійський військовий
Фонд відвід і співт.

— Письмо в Погорецький прислано нам ось який
заплив до Оша і Панів Відершік 67 округа:
«Повідомлюю, що 9. падолиста с. р. обняв я
мандат посолський на округ Ярослав Шишанів і як член вступив я до українського клубу.
Маю волю і скоту дільше працювати для українського народу і послужити в ріжих справах
моєм виборцям. Грудень призначений на діл
її, тож тоді в вільній час від пленарних по-
сольських засідань відігаючи знищенні і повален-
ні села: Червону Волю, Рудку, Пискоровичі, Жа-
палів, Любачів і Щічині. — Посел о. Погорець-
кий.

— Відкрите українського народного університету у Києві. П. Т. А. під дн. 19. и. ст. жовтня у
телеграмі з Києва повідомляє: Торжественно
відкрито перший український народний універ-
ситет. — Ф. К.

— Віділ Товариства укр. студ. підлітків
«Основа» у Львові просить всіх бувших членів
подати як найкорші свії точні адреси на адресу
Товариства: Львів, вул. Снядецьких ч. 4. II. пов.

— Перші сегорічні сходини відбудуться в неді-
лю, 18. с. м. точно о 9. год. 9. рані в льокали
Товариства вул. Снядецьких ч. 4. II. пов. Будуть
обговорені біжучі справи. Просить ся всіх Товари-
шів Основи явити ся. — Віділ.

— З Коломиї пишуть: В найближчім часі роз-
почнеться в Коломиї курс приготовлення до се-
мінарійної матури. Зголосивши приймак та ін-
формаші подає В. Витвицький Коломиї, вул.
Українська 15. Курс уладжується для тих, що
ізва війни спізнилися з іспитом, або з іншої
причини не можуть користуватися науками в учи-
т. семінарії. Ті, що іх батьки або опікуни поляг-
ли у війні, мати муть науку безоплатно, що по-
зволі додержати книжки та деякі потрібні при-
бори. Положкі мають і ті, що з іншої способі
вельми потерпіли наслідком війни.

— В Бережанах. Перші Загальні Збори філії
укр. Товариства охорони дітей і опіки над мо-
лодіжю відбудуться в Бережанах дні 26. па-
доміста с. р. о 9. год. 10 тій перед полуднем в
льокали Руської Бурси в порядку дневним:
1) Отворені Збори; 2) Впис членів; 3) Вибір
віділу; 4) Внесення.

— Повою от виславниці. Нам пишуть: У вересні виїхав я з виселенцями з Гмінд до табору в Mährisch Trübau, щоб відірати худобу, яка там була приміщеня. Й відвезти її до Галичини. По п'яти дівочих днів нашого підбуту в Mährisch Trübau прийшли призначені вагони для нас виселенців і наші худоби. Управа та-
бору не дала для людей на дорогу ані кухні
хліба, а для худоби ні стебла наші, і коли по-
довзі бідна худоба реїла з голоду, змилосер-
дила ся команда одної стаї і на кошт управи
бараків в Mährisch Trübau дала паші для худоби.

— До гальської границі дійкось нам добре, та від Krakova почалось наше горе. На стажах
чекали ми шлями годинами, а у Львові щілих 18
годин. Від українського комітету опіки для ви-
селенців повинна служба того дня і. Лемогуб-
ська і вона нами дуже широко та єврісно заняла
ся. На обід і на вечірку дістали ми зупу і хліб,

тільки тільки, а весною разгірівся позним полу-
мом. Скинули царя з престола, понаганяли па-
сіак, жандармів, стражників — настала свобо-
да в повні тоге слова значіння. І мені дістало
ся чуті той лагідний весняний подув свободі-
го вітру, який ніс із собою волю України. І в
найглуїшим кутинку заливало на вічі розко-
ваме українське слово, а на громадських урядах
усуди візвали червоні прапери з написами:
Нехай живе вільна й свобідна Україна. А бать-
ко Тарас був там присутній та урядуваний спо-
гядав на розкішних братів греко-ків, дяку-
ючи їм, що не забули помянуть його в сімі
вільшій поезії. Хвилья та вітвіскала сліни в очі
ї я дякував Богова, що дозвів той період, коли
під російською школою, на українські землі
залипала частина українська мова.

— Так! Се був час тріумфу! Був час, коли
навіть тим, що то недавно кавали, що Росія
«должна» панувати над цілим світом, розкрива-
лись очі у зоні кавали, «не треба нам над сві-
том заневажити — нам треба волі, волі, а землі
ку світу вертає кому слід».

— І був на вічі і говорив дещо: про
давайши свободу і теперішні, що то тає У-
країна, захочував оснувати читальню. Я був у
сім загально любляний, маленька дитина знала
Павла Україця...

Михаїл Гашівський.

а якого цієї дісталі ще одіж і дещо з со-
ноджів. Цельща дорога зі Львова до Станиславова була ще гірша. На дівчиці в Галичині
били ми беззмінні цілі дні. Виселені без
її блукали як тіни, діти плакали з голоду, а
худоба реїла. Виселені самі ходили збирати
траву трапля для неї. Ранок приходили ми до
Станиславова з переконанням, що тут вщелі на-
ми заволіюють ся. На жаль склалось інакше.
«Bahnhoftsmanno» відмовило помочи та зая-
вila, що і о транспорті нічого не видає, а пре-
пітє ще дія не належить, коли ж я удаюся
до «Transporthilfekanzlei», то заїзді відмовлено
мене до жандармерії в місті. І допірвав є год. З
по полудні (дія Станиславова приїхали ми о 9. год.
4. рано), явився жандарм, щоби перебрати транс-
порт. Аж тепер дали людям по ході на пів сирі
фасолі. До того часу люди кінчили в голоді.
Виселені з Ямчиці і Гуринова розміщені в
Чернівці і Братківцях, бо іх селя спалені. Я
відіровавши їх ж на місце. Вертаючи вступив
я ще до Гуринова долішного. З села не сліду,
одні стрілецькі рови та могили. Коли ж з'явив-
ся на сей страшний вид, надійшли мешканці то-
го села, щоби п'янити ся на свою батьківщину.
Вони обміщені таєм в селі Ващчини. Загалом
оповідали мені свого біду, нарікали передовсім
на розділовання працівництва. Довго вони п'якали
на свою нещасну долю, що не пощастило їх
там на виселеню і тепер не щадять їх на рі-
дній землі. З бодя серця попрощався з ними
бо треба тулю відвати до Гмінд. — Т. П.

— Церковна музика в Преображенській Церкві
відспівіла в неділю дні 18. с. м. о 10. год.
рано міш. хор під управою о. проф. Туркевича:

1) Нанкого Службу Божу. 2) Бортнінського Концерт XIV: «Боже піснь нову».

— Важливе для правників. Загальні збори Товариства українських правників у Львові, відбу-
дуться в суботу, дні 17. с. м., о годині 5. по
полудні в с. а. товариства Бесіди у Львові при
вулиці Костюшка слідуючі дневним порядком:
1) Відчитане протоколу в последніх загальніх зборах, звіг уступаючого виділу, вибори
голови і нового виділу, внесення членів. Товари-
шів правників просимо членістю участі. —
За виділ: д-р Еugen Гвоздецький, заступник
голови; а. к. судя Володимир Целевич, секретар.

— Українські проспективи і звесни розіслали ми
по цілому краю; хто не має ще в своїх руках,
просимо звернутися до наших поїздів між
дівії і обезпечити ся на житі. Дуже корисні
удоганення при обезпечені в VII. воєнній по-
зичці дія тільки Ц. к австрійський військо-
вий фонд для відвід і співт». А беручи під увагу
їого гуманну ціль, горожанським обов'язком є
підпорядкувати се товариству.

432 4-

— Українські проспективи і звесни розіслали ми
по цілому краю; хто не має ще в своїх руках,
просимо звернутися до наших поїздів між
дівії і обезпечити ся на житі. Дуже корисні
удоганення при обезпечені в VII. воєнній по-
зичці дія тільки Ц. к австрійський військо-
вий фонд для відвід і співт». А беручи під увагу
їого гуманну ціль, горожанським обов'язком є
підпорядкувати се товариству.

432 4-5

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
Складки на монумент-портрет приймак Красний
Союз Кредитовий у Львові, — число книжечка
швидчимо 4.000.

ОПОВІСТКИ.
Субота, 17. падолиста 1917.

Нім: греко кат.: Іванікія і Нак. — римо-кат.:
Сальоме д.
Закінч: греко-кат.: 24 Н зо С. — римо-кат.:
25. Н зо З.

1) Загальні Збори Т-ва «Руській Академічні
Пам'ї» відбудуться в суботу 24. с. м. о год.
5:30 попол. при вул. Панській ч. 11. А. Н. пов.
з таким дівочим порядком: 1) Відчитане про-
токолу з попередніх заг. зборів. 2) Звіт усту-
плючого виділу і контрольної комісії. 3) Вибір
нового виділу. 4) Висески. — За виділ: А. Ко-
рець, голова. Ст. Кніш, за писара.

1) В виду перенесення бюр Українського Від-
ділу та «Якор» в Відня до Львова просимо від
20 падолиста 1917 слати всік письма і внескі
обезпечені на теперішній адресу Українського
Відділу та «Якор» Львів ул. Сикстуска ч. 436
442 2-7

НАДІСЛАНЕ.
Концепціста,
який провадив би самостійно канцелярію на
провінції під дуже корисними умовами шукає
а зголосивши прошу слати до Адміністрації
«Діла» під ч. 19.

1-1

